

10.11.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**10 Kasım 2020
Salı**

10.11.2020

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

10 Salı 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

ATAMA KARARI

— Görevden Affını İsteyen ve Görevden Af Talebi Kabul Edilen Berat ALBAYRAK'tan Boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına Lütfi ELVAN'ın Atanması Hakkında Karar (Karar: 2020/507)

YÖNETMELİKLER

- Bazı Yönetmeliklerin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Onur Ödülü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- Erzurum Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Ayasofya Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 16/9/2020 Tarihli ve 2017/32275 Başvuru Numaralı Kararı

Hububat sektörü ilk 10 ayda 5.9 milyar dolar ihracat gerçekleştirdi

Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörü, 2020 yılının Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,9 oranında artışla 5.9 milyar dolar tutarında ihracat gerçekleştirdi.

İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR) 2020 Ekim ayı ihracat raporunu açıkladı. Ekim 2020 ihracat rakamlarını değerlendiren İHBİR Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Okutur, “Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri sektörü, 2020 yılının Ocak-Ekim döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 6,9 oranında artışla 5.9 milyar dolar tutarında ihracat gerçekleştirdi. Sektör, Türkiye’nin en fazla ihracat gerçekleştiren sektörleri arasında yerini aldı” dedi.

İHBİR’in özellikle tüm dünyayı etkisi altına alan pandemi sürecinden ve olumsuz etkilerinden sıyrılarak çalışmalarını hızla sürdürdüğüne ve şu an 188 ülkeye ihracat gerçekleştirdiklerine dikkat çeken Başkan Haluk Okutur, “Ülkemizin ekonomisinin gelişmesi ve büyümesi için koronavirüse rağmen, istikrarlı bir şekilde çalışan tüm ihracatçı dostlarımıza teşekkür ediyorum. 13,7 milyar dolar olarak belirlediğimiz 2023 yılı hedefimizi, özellikle pandemi döneminde oluşan ekonomik engellere rağmen değerli ihracatçı dostlarımızın azimli ve başarılı çalışmaları neticesinde gerçekleştireceğiz” diye konuştu.

En fazla şeker ve şekerli mamuller ihraç edildi

İhracat rakamlarına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Okutur, İHBİR'in, ekim ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5.37 oranında artış ile yaklaşık 188 milyon dolar tutarında ihracat gerçekleştirdiğini söyleyerek, 2020 yılının Ocak- Ekim döneminde 188 ülkeye ihracat gerçekleştirildiğini kaydetti. Okutur, en fazla ihracat yapılan ülkeleri ve ihracat rakamlarını şöyle değerlendirdi: "2020 Ekim ayında en fazla ihracat gerçekleştirilen ilk 5 ülke; ABD, Irak, Almanya, Birleşik Krallık ve Rusya oldu. Listenin birinci sırasında yer alan ABD'ye ihracatımız yüzde 18,08 değer bazında artış gösterdi. Birleşik Devletleri yüzde 8,32 değer bazında artışla Irak takip etti. Almanya'ya yapılan ihracatımız yüzde 2,68 değer bazında artış gösterirken Birleşik Krallık yüzde 17,37 Rusya'ya ihracatımız ise yüzde 37,37 değer bazında artış gösterdi. Geçen senenin aynı ayına göre ürün gruplarında değer bazında gerçekleşen artış oranları ise; şeker ve şekerli mamuller yüzde 22,23 artarak 45.706 milyon dolar, diğer gıda müstahzarları yüzde 11,89 artarak 43.429 milyon dolar, pastacılık ürünleri 0,96 artarak 40.804 milyon dolar ile en fazla ihraç edilen ürün grupları oldular."

Kadın girişimciler programı 12 Kasım'da

Okutur, 12 Kasım'da ikincisi gerçekleşecek olan 'İhracata İlham Veren Kadınlar Platformu' hakkında şu açıklamalarda bulundu: "Kadınlarımızın ihracat ailesine katılmalarını ve dünyada söz sahibi olmalarını istiyoruz. İHBİR olarak girişimci kadınlarımıza her konuda destek olup ihracat yapmaları için yollarını açacağız. 12 Kasım Perşembe günü saat 17.00'de zoom uygulaması üzerinden gerçekleştirilecek olan söyleşide bir girişimin büyüyerek nasıl ihracat yapar hale gelebileceği, markalaşma, girişimcilerin uzmanlaşacakları alanları belirlerken nasıl karar aldıkları gibi konular çok değerli profesyonellerin mentörlüğünde başarı hikayeleriyle birleştirilerek paylaşılacak. İHBİR olarak bu proje kapsamında tüm kadınlarımızı üretmeye ve ihracat yapmaya teşvik ediyoruz."

Bakan Pakdemirli: 564 projeye 261 milyon TL hibe sağlanacak

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, "Bu hibe sayesinde yaklaşık 438 milyon lira tutarında yatırımın hayata geçirilmesi hedefleniyor. 2020 yılı içerisinde toplam hibe desteği 1,6 milyar lira olan 3 bin 924 proje desteklenmek üzere onaylandı ve yatırımlar başlatıldı." açıklaması yaptı.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Avrupa Birliği (AB) Kırsal Kalkınma Programı (IPARD-II) destekleri kapsamında 564 projeye 261 milyon lira hibe sağlanacağını bildirdi.

Pakdemirli, yazılı açıklamada, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun (TKDK) uyguladığı IPARD II programı çerçevesinde yayımlanan 9. başvuru çağrı ilanı kapsamında uygun bulunan projelerin 2. grup sonuçlarının belli olduğunu aktardı.

Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırımlar sektöründen 79, çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme sektöründen 485 olmak üzere toplam 564 projeye yaklaşık 261 milyon lira hibe desteği sağlanacağına işaret eden Pakdemirli, "Bu hibe sayesinde yaklaşık 438 milyon lira tutarında yatırımın hayata geçirilmesi hedefleniyor." ifadesini kullandı.

Pakdemirli, desteklenecek alanlara ilişkin şu bilgileri paylaştı:

10.11.2020

"Tarımsal işletmelerin fiziki varlıklarına yönelik yatırımlar tedbirinde, 18'i süt üreten tarımsal işletmeler, 45'i kırmızı et üreten işletmeler, 16'sı kanatlı eti üreten işletmeler yatırımı, çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme tedbirinde ise 342'si bitkisel üretim, işleme ve paketlenme, 47'si arıcılık ve arı ürünleri üretim, işleme ve paketlenme, 29'u zanaatkarlık ve katma değerli ürünler yatırımı, 27'si kırsal turizm ve rekreasyon yatırımı, 3'ü su ürünleri yetiştiriciliği yatırımı, 11'i makine parkları yatırımı, 26'sı yenilenebilir enerji yatırımı olmak üzere toplam 564 projeye hibe desteği sağlanacak. TKDK tarafından 2020 yılı içerisinde toplam hibe desteği 1,6 milyar lira olan 3 bin 924 proje desteklenmek üzere onaylandı ve yatırımlar başlatıldı."

Öte yandan, 9. başvuru çağrısı 2. grup kapsamında onaylanan projeler www.tkd.gov.tr web adresinde kamuoyuna açıklandı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine Lütfi Elvan atandı

Cumhurbaşkanı Kararı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine Lütfi Elvan atandı. Bakan Elvan, 64. Hükümet'te Başbakan Yardımcısı ve 65. Hükümet'te Kalkınma Bakanı olarak görev aldı. 27. Dönem AK Parti Mersin Milletvekili olan Elvan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı görevini yürütüyordu.

Cumhurbaşkanı Kararı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine Lütfi Elvan getirildi.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı'na göre, görevden affını isteyen ve talebi kabul edilen Berat Albayrak'tan boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına Lütfi Elvan atandı.

Atama, Anayasanın 104'üncü ve 106'ncı maddeleri gereğince yapıldı.

Elvan'ın bakanlığa atanması ile birlikte, Mersin Milletvekilliğinden istifa etmesi gerekiyor.

Yeni Hazine ve Maliye Bakanı Elvan'ın öz geçmişi

Lütfi Elvan, AK Parti'den 23 ve 24. Dönemde Karaman, 25. Dönemde Antalya ve 26. Dönemde Mersin Milletvekili seçildi.

23. Dönemde Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Eş Başkanlığı ve Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Türkiye Temsilciliği görevlerinde bulunan Elvan, 24. Dönemde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve ardından Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı oldu.

Elvan, 64. Hükümet'te Başbakan Yardımcısı ve 65. Hükümet'te Kalkınma Bakanı olarak görev aldı. 27. Dönem AK Parti Mersin Milletvekili olan Elvan, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı görevini yürütüyordu.

Dolar kuru yönünü yukarı çevirdi! Gözler Merkez Bankası'nda

Bakan Albayrak'ın istifası ve Naci Ağbal'ın açıklamalarının ardından dün 8,0021'e kadar gerileyen dolar/TL, Lütfi Elvan'ın bakan olarak atanmasından sonra da dün gece yarısı 8,05'lere kadar çekilmişti. Kur bu sabah 8,30'un üzerinde işlem görüyor.

Türk Lirası, dün yaşanan yüzde 5 değer kazancının ardından yeni güne yükselişle başladı. Dolar/TL yüzde 4 yükselişle 8,38 seviyesine kadar çıktı. Euro/TL de dünkü sert düşüş sonrası bu sabah 9,92 seviyesine kadar yükseldi.

GÖZLER MERKEZ'İN FAİZ KARARINDA

Analistler, yatırımcıların bundan sonra 19 Kasım tarihli Merkez Bankası (TCMB) faiz kararına odaklanacağını belirtiyor. Analistler, 8,10 üzerinde kalındığı sürece tekrar geçtiğimiz haftanın ortalamalarına geri dönüş yaşanacağı ve PPK'ya kadar piyasanın beklemede olacağı görüşünde.

HAZİNEDE LÜTFİ ELVAN DÖNEMİ

Öte yandan Berat Albayrak'ın istifası ile boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığı Başkanlığı koltuğuna Cumhurbaşkanı Kararı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı görevine

10.11.2020

Lütfi Elvan getirildi. Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı'na göre, görevden affını isteyen ve talebi kabul edilen Berat Albayrak'tan boşalan Hazine ve Maliye Bakanlığına Lütfi Elvan atandı.

EN YÜKSEK ORANLI GERİLEME

Dolar/TL'de 13 Eylül 2018'deki yüzde 8'lik düşüşün ardından en yüksek oranlı gerileme 9 Kasım Pazartesi günü yaşanmış oldu. TL'de yaşanan yüze 5'in üzerindeki değer artışı 2018 üçüncü çeyrekte beri en büyük yükselişi olurken, hareketin en büyük bölümünün yabancı yatırımcıların işlemlerinden gerçekleştiği belirtildi. Benzer görünüm sergileyen Euro/TL de dün en düşük 9,5092 seviyesini gördü.

Analistlere göre; ekonomi ve para politikalarında değişim olacağı beklentisi TL'nin değer kazanmasında başrol oynuyor. Yatırımcıların bundan sonra 19 Kasım tarihli Merkez Bankası (TCMB) faiz kararına odaklanması bekleniyor.

Aşı, yatırımcının iştahını açtı

ABD’li Pfizer ve Alman BioNTech’in birlikte geliştirdiği deneysel aşının klinik deneylerinden gelen güzel haberler, dünya genelinde hisseleri, gelişen ülke paralarını ve petrolü yükseltirken, altın fiyatlarına da kötü haber oldu.

Küresel piyasalarda, Joe Biden zaferinin iyimserliği öne çıkarken, Pfizer ve BioNTech’ten gelen yüzde 90’ın üzerinde etki sağladığı bildirilen aşı haberi yatırımcıların risk iştahını daha da açtı. Gelişen ülke paralarındaki güçlenmeyle, dolar iki yılı aşkın bir sürenin en düşüğüne geriledi. Özellikle bankacılık ve havacılık hisselerine yönelik iyimserlik dalgası, gelişen ülke borsaları ile Avrupa ve ABD vadelerinde yüzde 7’yi aşan yükselişler getirdi. ABD’de Demokrat aday Joe Biden’ın zaferinin, henüz resmi açıklama olmamasına rağmen kesinleşmesinin ardından risk iştahı yükselen küresel piyasalarında, Pfizer ve BioNTech’ten gelen aşı haberleriyle yeni rekorlar görüldü. Dünya genelinde artan COVID-19 vakalarına rağmen, hisseler ve petrolde sert yükselişler yaşanırken, riskli olarak görülen ve Biden zaferiyle dolar karşısında güçlenme seyrinde olan gelişen ülke paralarında da yükseliş sürüyor.

Risk iştahı gelişen ülke paralarına yarıyor

Gelişmekte olan ülke paralarını takip eden MSCI EM Currency, dün 2018’den bu yana görmediği 1.680 düzeyine kadar yükselirken, Endonezya Rupisi yüzde 1’e yakın, Güney Afrika Randı yüzde 2’ye yakın yükseldi. Türk Lirası ise içerdeki

gelişmelerle birlikte dolar karşısında yüzde 5'in üzerinde yükselerek en fazla değer kazanan gelişen ülke parası oldu. Çin Yuanı dün dolar karşısında 28 ayın en yüksek düzeyini görürken, Japon Yeni de dolar karşısında sekiz ayın en yüksek düzeylerine yakın seyrediyor. Brezilya Reali de yine dolar karşısında güçlenen para birimlerinden. Japonya'nın en büyük bankalarından Mizugo'nun Avrupa Hedge Fon Satış Direktörü Neil Jones, bu hareketi risk iştahının açılmasına yoruyor ve şöyle diyor: "Bu klasik bir risk tercihi. Risk iştahıyla hisselerde ve emtialarda ve döviz piyasasında varlık fiyatları yükseliyor." Jones, doların da hala bir güvenli liman para birimi olduğunu hatırlatarak, riskten kaçış dönemlerinde düşmesini beklemenin normal olduğuna dikkat çekiyor.

Vakalar dolardaki düşüşü sınırlayabilir

İsviçre merkezli yatırım bankası UBS, doların G-10 paraları karşısındaki değer kaybının uzun vadede devam edeceğini öngörüyor. Ancak para birimleri piyasasında vaka artışlarından kaynaklanan bir "gerçeklik kontrolü" de Kanada merkezli TD Securities'e göre çok mümkün. Banka notunda "Dolardaki düşüşün devamı konusunda daha dikkatliyiz. ... COVID-19 vakalarındaki artışlar ve yeni kısıtlamalarla döviz piyasaları yakında bir gerçeklik kontrolünden geçebilir" diyor.

Parite 1,19'u aştı

Dolar endeksinin son haftalardaki düşüş trendinin Biden zaferi ile 10 haftanın en düşük düzeyine gelmesiyle, dünyada en fazla işlem gören Euro/dolar paritesi de dün itibariyle tekrar 1,19 düzeyinin üzerine çıktı. Parite TSİ 16:50 itibariyle 1,1890 düzeyinden işlem görüyordu. Dolar endeksi ise 92,12'ye kadar gerileyerek 10 haftanın en düşük düzeyini gördükten sonra TSİ 16:50'de 92,33 düzeyindeydi.

Hisse piyasalarında %7'yi aşan yükseliş

Pfizer ile BionTech'ın ortaklaşa geliştirmekte oldukları koronavirüs aşısının yüzde 90'dan fazla etkinlik gösterdiğinin ve aşının ciddi bir güvenlik endişesi ortaya koymadığının açıklaması, ABD vadeli endekslerini ve Avrupa borsalarını çoşturdu. Gelişen ülke borsalarını izleyen MSCI EM hisse endeksi de 2018'in başından bu yana en yüksek düzeyini gördü. İlaç şirketlerinin açıklamasında bu yıl 25 milyon kişi için yeterli olacak 50 milyon dozun, gelecek yıl ise 1,3 milyar doz aşının üretilmesinin beklendiğinin belirtilmesiyle Avrupa borsalarında yükselişler yüzde 7'yi aşarken, ABD vadeli endekslerinde yükseliş yüzde 5'i geçti. TSİ 16:30 itibariyle Londra'da FTSE 100 endeksi yüzde 5,66, Frankfurt'ta DAX yüzde 5,65, Milano'da FTSE MIB yüzde 5,37 ve Paris'te CAC-40 yüzde 7,39 yükseldi. Stoxx600'de ise aynı saatlerde yüzde 4,30'luk bir artış yaşandı. Vadeli Dow Jones Sanayi Endeksi TSİ 15:30 itibariyle yüzde 5,21, S&P 500 vadeli endeksi yüzde 3,53 ve Nasdaq 100 vadeli endeksi yüzde

10.11.2020

0,83 artıda işlem gördü. Özellikle bankacılık ve havacılık endekslerinde sert yükselişler görüldü.

Petrolde yükseliş yüzde 10'u aştı

Pfizer ve BioNtech tarafından yapılan açıklama, yeni karantinaların gölgesinde yaşayan milyarlarca insanın tekrar sınırlar ötesi hareket edebileceğine dair umutları güçlendirerek petrol fiyatlarına da rekor yükselişler yaşattı. Açıklama sonrası Brent petrol yüzde 10'un üzerinde yükselişle TSİ 16:30 itibariyle 43,48 dolar/varil düzeyine kadar yükseldi. WTI petrolün varili ise yüzde 11'lik yükselişle 41,33 doları gördü.

Altın için kötü haber

Altın ise aşı haberlerinden olumsuz etkileniyor. Zayıf dolarla son haftalarda 1.900 düzeyinin üzerinde seyreden spot altındaki düşüşler dün yüzde 5'e yaklaştı ve ons fiyatı gün içinde 1.859 dolara kadar geriledi. TSİ 18:02 itibariyle altının onsu 1.862 dolardaydı. Reuters'a konuşan bağımsız analist Ross Norman, "Aşının pandemi durumundan çıkmamızda ekonomik büyüme için itici güç olacağı inancı var. Bu dünya için iyi, altın için kötü haber" diyor.

Erdoğan: Ülkemize ve milletimize yeni pişmanlıklar yaşatmamakta kararlıyız

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ülkemize ve milletimize yeni pişmanlıklar yaşatmamakta kararlıyız. Ülkemizin, yeni dönemin kurucu iradelerinden biri olması için var gücümüzle çalışıyoruz." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki 12. Büyükelçiler Konferansı'nda katılımcılara hitap etti.

Yeni tip koronavirüs (COVID-19) salgını sebebiyle büyükelçileri bu sene Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde istedikleri gibi ağırlayamadıklarını dile getiren Erdoğan, çevrimiçi de olsa bir araya gelmeyi, hasbihal etmeyi, yoğun dış politika gündemlerine dair değerlendirmelerde bulunmayı arzu ettiklerini söyledi.

Büyükelçileri gayretleri ve emekleri için tebrik eden Erdoğan, "Bu toplantımız ilk çevrimiçi büyükelçiler konferansı olmasının yanı sıra bu çapta yerli yazılımla gerçekleştirilen ilk resmi programdır. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisimizi, bu teknolojik altyapıyı ülkemize kazandıran Türk mühendislerini de ayrıca kutluyorum. Toplantımızın ülkemiz, milletimiz ve hariciye teşkilatımız için hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyaz ediyorum." diye konuştu.

"Muhalefetin bizi çekmek istediği tuzağa düşmedik"

Büyükelçilerin bu sene mevcut görevlerinin yanında son asrın en büyük sağlık krizi olan koronavirüs salgını ile de mücadele etmek zorunda kaldıklarını hatırlatan Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Şimdiye kadar 1 milyon 300 bin insanın hayatına mal olan bu salgın, dünya genelinde üstü örtülen birçok çarpıklığın gün yüzüne çıkmasını da sağladı. Sadece maddi zenginliğin sosyal adalet ve refahı temine yetmediği salgın döneminde çok acı bir şekilde tecrübe edildi. Ekonomik bakımdan çok güçlü ülkelerin sağlık altyapıları ve sosyal güvenlik sistemlerinin ne kadar zayıf olduğunu bu süreçte görmüş olduk. Devlet geleneğini 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın' prensibi üzerine inşa eden Türkiye, bu zorlu süreçte gerçekten başarılı bir sınav vermiştir. Haritada yerini dahi bulamayacakları ülkeleri Türkiye'ye örnek gösteren muhalefetin bizi çekmek istediği tuzağa düşmedik. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin getirdiği avantajları en verimli şekilde kullanarak zaman, enerji ve kaynak israfına fırsat vermeden süreci yönettik."

Türkiye olarak sadece sınırlar içinde yaşayan vatandaşları değil yurt dışında bulunan vatandaşları da sahipsiz ve çaresiz bırakmadıklarına dikkati çeken Erdoğan, "Sizlerin ve ekiplerinizin olağanüstü çabalarıyla yurt dışında zor durumda kalan vatandaşlarımıza devletimizin yardım elini uzattık. Hariciye teşkilatımızın riyasetinde cumhuriyet tarihimizin en büyük tahliye operasyonunu gerçekleştirerek 141 ülkeden 100 binden fazla vatandaşımızı ailesiyle buluşturduk. Yaşadıkları ülkelerde tedavi imkanı bulamayan 233 vatandaşımızı ambulans uçakla Türkiye'ye getirdik. Uçuşlarımız hem kendi insanımızın vatanlarına dönüşünü hem de 67 ülkeden 5 bin 500'den fazla yabancıyı tahliyesini sağladı." değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye'den memleketlerine dönmek isteyen, 90 ülkeden 38 bin yabancıya da destek sunduklarını anlatan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dost kara günde belli olur anlayışıyla ülkemizden yardım talep eden 155 ülkeye ve 9 uluslararası kuruluşa tıbbi malzeme desteğinde bulduk. Bu yardımlarımızı bir kamu diplomasisi faaliyeti olarak değil inancımızın, kültürümüzün, girişimci ve insani dış politika çizgimizin gereği olarak yaptık." dedi.

Tıbbi yardım paketlerinin üzerine ekledikleri, Hazreti Mevlana'nın "Ümitsizliğin ardında nice ümitler var, karanlığın ardında nice güneşler var" sözlerinin Türkiye'nin bu süreçteki insani tavrının sembolü olduğunu vurgulayan Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Yurt dışında görevli diplomatlarımız vatandaşlarımıza sahip çıkarken, tıbbi yardımlarımızı ulaştırırken de meseleye hep bu şekilde yaklaştılar. Diğer

bakanlıklarımız ile Türk Hava Yolları, TİKA, Türk Kızılay, Yurtdışı Türkler Başkanlığı, Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kuruluşlarımız da ahenk içerisinde bu çalışmalara katkıda bulundular. Dışişleri Bakanlığı Koordinasyon ve Destek Merkezimizin birçok ülke ve uluslararası kuruluş tarafından örnek alınan bir mekanizmaya dönüşmesi bizim için önemli bir referanstır. Sizlerin şahsında yurt dışında misyonlarımızda ve merkez teşkilatımızda gece gündüz demeden canla başla çalışan kamu görevlilerimize teşekkür ediyorum. Bayrağımızın dalgalandığı 248 yurt dışı temsilciliğimizi hem vatandaşlarımız hem de zorda kalanlar için sığınılacak güvenli bir liman kıldığınız için her birinizi ayrı ayrı tebrik ediyorum."

Mücadelenin henüz bitmediğini, hastalığın bir süre daha hayatı etkileyeceğinin anlaşıldığını söyleyen Erdoğan, "Bilhassa son haftalarda tüm dünyada vaka, hasta ve vefat sayılarının tekrar ürkütücü boyutlara ulaştığını görüyoruz. Türkiye olarak 8 aydır olduğu gibi bu dönemi de yine kendi önceliklerimiz, kendi özgün politikalarımız çerçevesinde yönetmeye çalışıyoruz. Karamsarlığa kapılmadan, rehavete de düşmeden dengeli, uygulanabilir, 83 milyonun tüm fertlerinin menfaatini düşünen bir anlayışla hareket ediyoruz. Millet devlet dayanışmasıyla 'tamam' diye sloganlaştırdığımız temizlik, maske, mesafe kurallarına riayet ederek inşallah bu sıkıntılı sürecin de üstesinden geleceğimize inanıyorum." dedi.

"Uluslararası örgütlerdeki atalet daha da belirgin hale gelmiştir"

Salgınla birlikte dünyanın yeni bir yol ayrımına geldiğini gördüklerini kaydeden Erdoğan, "Uluslararası kuruluşlar bu yeni dönemi okumakta etkisiz ve çaresiz kalıyor. Salgın sürecinde uluslararası örgütlerdeki atalet daha da belirgin hale gelmiştir. Eskiler 'Dünün güneşiyle bugünün çamaşırı kurutulmaz' diyor. Biz de zihniyetimizi, kurumlarımızı ve kurallarımızı bu yeni dönemin şartlarına göre düzenlemeden uluslararası örgütlerdeki itibar kaybının önüne geçemeyiz. Haklı yerine güçlüyü, çoğunluk yerine bir avuç azınlığı, fakir yerine zengini koruyan mevcut küresel sistemin aynı şekilde devam etmesi mümkün değildir." diye konuştu.

Türkiye olarak bu acı gerçeği yıllardır Birleşmiş Milletler kürsüsünden "Dünya 5'ten büyüktür" diyerek ifade ettiklerini dile getiren Erdoğan, "İnsanlığın barışı, huzuru ve ortak geleceği için güç yerine adalet eksenli yeni bir yapılanmaya ihtiyaç duyulduğunu söylüyoruz. Bu tespitlerimizi ilk gündeme getirdiğimizde bize mesafeli yaklaşanlar bile artık reform ihtiyacını kabullenmeye, Türkiye'nin tezlerini desteklemeye başladı. Önümüzdeki dönemde bu çağrımızı daha güçlü bir şekilde dillendirmeye devam edeceğiz. Bunun yanında İslam İşbirliği Teşkilatı, D8, Türk Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü gibi ülkemizin üyesi olduğu çok uluslu yapıların etkinliğinin artması için de çaba harcayacağız." ifadelerini kullandı.

"Uluslararası ilişkilerde çok merkezlilik eğilimi ile bölgeselleşme giderek önem kazanıyor"

Uluslararası ilişkilerde çok merkezlilik eğilimi ile bölgeselleşmenin giderek önem kazandığını belirten Erdoğan, şunları söyledi:

"Tedarik zincirlerinin yeniden paylaşıldığı, üretim ve lojistik merkezlerinin tekrar belirlendiği, yeni bölgesel ittifakların kurulduğu, siyasi ve ekonomik arenanın yeniden şekillendiği bir kavşaktayız. Bu kritik kavşakta, Türkiye'nin tarihinden, beşeri sermayesinden, jeostratejik konumundan kaynaklanan avantajlarını ne ölçüde kullanabileceği bugün atacağımız adımlara bağlıdır."

Türkiye'nin gerek İkinci Dünya Savaşı gerekse de Soğuk Savaş sonrasında önüne açılan fırsat pencerelerini değerlendiremediğini vurgulayan Erdoğan, şöyle konuştu:

"Ülkemize ve milletimize yeni pişmanlıklar yaşatmamakta kararlıyız. Ülkemizin, yeni dönemin kurucu iradelerinden biri olması için var gücümüzle çalışıyoruz. Dış politikada adımlarımızı atarken, pergelin ucunu daima milletimizin hak ve hukuk çıkarlarına sabitliyoruz. İlkelerimizden, kadim değerlerimizden taviz vermeden, milli menfaatlerimizi savunuyoruz. Köklü müttefiklik ilişkilerinin terör örgütlerinin ihtiraslarına kurban edildiği, demokrasi havarilerinin demokrasinin canına kastettiği, herkesin başının çaresine baktığı bir tabloda, biz de kendi göbeğimizi kendimiz kesiyoruz."

"Tehdit, şantaj dilinin fayda sağlamayacağı anlaşılmalı"

Erdoğan, Türkiye'nin Suriye'deki hareketlerle sadece DEAŞ ve PKK/YPG'li teröristleri sınırlarından uzaklaştırmakla kalmadığını, aynı zamanda Türkiye'ye sığınan 411 bin Suriyelinin de memleketlerine geri dönüşünü temin ettiğini belirterek, şunları kaydetti:

"İdlib'deki mevcudiyetimizle yeni bir insani trajedinin ve büyük bir göç dalgasının önüne geçtik. 4,5 milyon mülteciyi ülkemizde barındırıyoruz. Bir o kadarının da Suriye'de bakımını yapıyoruz. Dünyada bunun benzerini yapan bir başka ülke yok. Sadece Türkiye bunu yapıyor. Dünyada fakir fukara, garip gurebanın yanında olduklarını söyleyenlerin hiçbirisinin attığı böyle bir adım yok. Kapitalist ekonominin temsilcileri olanların, parası pulu çok olanların, bunların hiçbirinin bu tür attığı bir adım yok ama Türkiye, insani ve vicdani olarak bu adımı atmıştır, atmaya da devam ediyor. Sahadaki varlığımıza ilaveten Suriye'nin toprak bütünlüğü ve siyasi birliği temelinde bir siyasi çözüm için ayrıca çabalarımızı sürdürüyoruz."

Türkiye'nin, Irak'ta gerçekleştirdiği operasyonlarla bölücü terör örgütün belini orada da kırdığını ifade eden Erdoğan, şöyle devam etti:

,"Libya'da meşru hükümetin çağrısı üzerine sağladığımız destek hem ülkenin iç savaşa sürüklenmesine hem de Trablus'un düşmesine engel oldu. Bugün Libya'da siyasi çözüm umutları yeniden yeşermişse, bunda Türkiye'nin zamanında yaptığı müdahalenin çok ciddi katkısı bulunuyor. Eğitimden askeri iş birliğine, enerjiden sağlığa, ekonomiden ticarete kadar her alanda Libya halkının yanında olmaya devam edeceğiz.

Doğu Akdeniz'deki her türlü gelişmenin yükünü taşıyan ülkemizin, doğal kaynaklar söz konusu olduğunda yok sayılmasına elbette rıza gösteremezdik. Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum yönetiminin provokasyonlarına rağmen Doğu Akdeniz meselesinde daima sabırlı ve soğukkanlı davrandık. Bu meselede haklı olmanın ülkemize sağladığı özgüvenle hareket ediyor, müzakere masasından asla kaçmıyoruz. Avrupa Birliği'nin Türkiye'yi kendisinden uzaklaştıran stratejik körlükten bir an önce kurtulmasını ümit ediyoruz. Tehdit, şantaj dilinin hiçbir fayda sağlamayacağı artık anlaşılmalıdır. Doğu Akdeniz'e kıyıdaş tüm bölge ülkelerinin ve Kıbrıs Türklerinin de yer alacağı konferans önerimiz, sorunu diyalogla çözmeye irademizin tezahürüdür."

"Türkiye, kardeşlerinin hukukunu savunmak için de güçlü olmalı"

Erdoğan, Karadeniz'de keşfedilen 405 milyar metreküplük doğal gaz rezervinin bu doğrultudaki iradelerini daha da kuvvetlendirdiğini belirterek, "Doğu Akdeniz'deki araştırma faaliyetlerinden de yakında müjdeli haberler alacağımıza inanıyorum. Türkiye sadece kendi çıkarlarını korumak için değil, dost ve kardeşlerinin hukukunu savunmak için de güçlü olmak zorundadır. Her zaman ifade ettiğim gibi, biz 780 bin kilometrekareden çok daha büyük bir ülkeyiz." dedi.

Topkapı Sarayı'nın Bab-ı Hümayun kapısının yanı başında "Bütün mazlumlar ona sığınır" yazdığına dikkati çeken Erdoğan, "Biz böyle bir devletiz. İspanya'daki Yahudiler'den Sovyetler'deki muhaliflere, Kafkasya ve Balkanlar'daki masumlardan Afrika'daki gariplere kadar herkes başı dara düştüğünde ilk ülkemize sığınmıştır. Biz böyle bir ülkeyiz. Türkiye istese de Balkanlar'dan Türkistan'a, Afrika'dan Orta Doğu'ya uzanan gönül coğrafyasındaki kardeşlerinin sorumluluğundan kaçamaz. Türkiye istese de Filistin'e, Somali'ye, Yemen'e, Bosna'ya, Afganistan'a, Pakistan'a, Arakan'a sırtını dönemez." değerlendirmesinde bulundu.

Azerbaycan topraklarının işgal edilmesine sessiz kalmalarının mümkün olmadığını ve sessiz kalmadıklarını vurgulayan Erdoğan, "İşte biz şu anda Afganistan'dayız, şu anda Azerbaycan'dayız. Niye? Bunlar kardeşlerimiz, soydaşlarımız. Ermenistan'ın 28 yıllık zulmü karşısında Minsk Üçlüsü ne yazık ki her türlü ihtimallerle bizim Azeri kardeşlerimizi orada, Azeri Türklerin ifadesi ile 'kaçkın yaşattı'. Toprakları işgal altında olduğu için onlar merkeze gelmek zorunda kaldı. 28 yıl süren bu acımasız

işgale Minsk Üçlüsü çözüm üretmedi. Hep oyalamaca, hep oyalamaca. Bunu kendileriyle konuştuğumuzda da bize hiçbir zaman bir çözüm üretmediler. Çünkü çözüm üretmek gibi bir derterleri de yoktu. Şimdi Azeri kardeşlerimiz kendi göbeklerini kendileri kesti." ifadelerini kullandı.

"Şuşa'nın işgalden kurtarılmasıyla beraber sevincimiz ve umutlarımız daha da artmıştır"

Şuşa'nın işgalden kurtarılmasına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Şuşa'nın düşüşünden sonra yaptığı açıklamaları, ekrandan gözleri yaşlı izlediklerini söyledi.

Erdoğan, "Tek millet olmanın aşkı budur da onun için. Dün Şuşa'nın işgalden kurtarılmasıyla beraber sevincimiz ve umutlarımız daha da artmıştır. Merhum Mehmet Emin Resulzade'nin dediği gibi 'Bir kere yükselen bayrak bir daha inmez, inmeyecektir'. Dağlık Karabağ'daki işgal bitene kadar da mücadele bayrağı inşallah inmeyecektir. Bu vesileyle bir kez daha İlham Aliyev başta olmak üzere tüm Azerbaycanlı kardeşlerimi tebrik ediyor, şehitlerimizi rahmetle anıyorum." diye konuştu.

Erdoğan, kısa sürede, işgal altındaki başta Kelbecer ve Laçın olmak üzere buraların da sahiplerine teslim edileceğini bildirdi.

"İslam düşmanlığı, devlet başkanı seviyesinde teşvik ediliyor"

Aynı şekilde Filistin halkını da tüm baskılara, şiddete ve işgale karşı verdiği onurlu mücadelede yalnız bırakmayacaklarını vurgulayan Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Öte yandan İslam düşmanlığı ve yabancı karşıtlığının, yurt dışında yaşayan milyonlarca insanımızı hedef alan varoluşsal bir tehdide döndüğünü görüyoruz. Hemen her gün Türklere ve Müslümanlara ait bir camiye, mescide, okula veya iş yerine yapılan tacizin haberini alıyoruz. İslam düşmanlığı, devlet başkanı seviyesinde teşvik ediliyor, destekleniyor. Fikir özgürlüğü bahanesi altında Müslümanların kutsallarına yönelik alçakla saldırılar düzenleniyor. İslam düşmanlığı ile mücadele etmek, hem inancımızın hem de yurt dışındaki vatandaşlarımıza karşı sorumluluğumuzun bir gereğidir."

"Kırk yılda 50 bin vatandaşını teröre kurban vermiş DEAŞ ile göğüs göğüse çarpışan tek ülke olarak, elbette masumlara yönelik şiddeti tasvip etmiyoruz. Ancak Türkiye'nin sınır dışı ettiği yabancı terörist savaşıların, Batılı ülkelerde elini kolunu sallayarak eylem yapmalarını da anlayamıyoruz." diyen Erdoğan, "PKK terörü tarafından şehit edilen onlarca öğretmen için en ufak üzüntü beyan etmeyenlerin, YPG'nin ele

başlarını kırmızı halılarda, saraylarda ağırlayanların bizim tavrımızı sorgulamasının hiçbir kıymetiharbiyesi yoktur." değerlendirmesinde bulundu.

"Barış için arabuluculuk girişimimizi bir markaya dönüştürdük"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türkiye'nin, terörle mücadelede dünyanın en ilkeli, en kararlı ülkelerinden biri olduğunun altını çizdi.

"Maruz kaldığımız her türlü ithama, küresel barış ve istikrara katkıda bulunacak adımlarla cevap vermeyi sürdüreceğiz." vurgusu yapan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Barış için arabuluculuk girişimimizi Birleşmiş Milletler, AGİT ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nda bir markaya dönüştürdük. Medeniyetler İttifakı girişimimiz, Birleşmiş Milletler bünyesinde kurumsallaştı. Büyükelçi Volkan Bozkır kardeşimizin, üye ülkelerin ezici çoğunluğunun desteğiyle 75. Genel Kurul Başkanlığına seçilmesi Türkiye'ye ve Türk diplomasisine duyulan güvenin tavan yapmış bir işarettir.

Diplomatlarımız sadece Birleşmiş Milletler'de değil NATO, AGİT, UNESCO ve İslam İşbirliği Teşkilatı'nda da üst düzey görevler üstleniyorlar. Sadece bu yıl 7 farklı uluslararası örgütün dönem başkanlığını, hamdolsun biz üstlendik. Afrika ve Latin Amerika bölgelerine yönelik açılım politikaları yerini çoktan ortaklık politikalarına bıraktı. Önümüzdeki sene 3. Türkiye-Afrika Birliği Ortaklık Zirvesi'ne ev sahipliği yapmayı planlıyoruz. Yeniden Asya girişimiyle bölge ülkeleri ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerimize yeni bir dinamizm kazandırıyoruz. Salgın döneminde uluslararası toplantıların çevrimiçi platformlara taşınması ve artan dijitalleşme, Dışişleri Bakanımızın geçen yıl açıkladığı Dijital Diplomasi girişiminin ne kadar isabetli olduğunu göstermiştir."

Salgından kaynaklanan kısıtlamaların, Antalya Diplomasi Forumu'nun hayata geçirilmesini engelleyemediğini dile getiren Erdoğan, bilakis çevrimiçi etkinlikler yoluyla dünyanın önde gelen düşünce kuruluşlarıyla iş birliğine vesile olduğuna değindi.

Erdoğan, "Bütün bu başarıların, Dışişlerimizin kapasitesini, teknolojik imkanlarını, hizmet standartlarını artırdığımız bir dönemde yaşanması, elbette tesadüfi değildir. Şu anda karşımda şu iki dev ekran, dijital ofisimizin yeni bir başarısıdır. Dolayısıyla dijital ofisimizi de özellikle tebrik ediyorum, kutluyorum." dedi.

Özellikle konsolosluk hizmetlerinde, tarihi nitelikte adımlar attıklarına işaret eden Erdoğan, işlem sürelerini önemli ölçüde kısaltarak vatandaşların yükünü hafiflettiklerini ifade etti.

10.11.2020

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Hepsinden öte, inşallah önümüzdeki yıl sonu veya 2022 başı gibi New York'taki daimi konsolosluk, başkonsolosluk binamızı bitirmiş olacağız. Oradaki dev hizmet binamızla bu hizmetlerimizi çok daha etkin, çok daha farklı bir şekilde inşallah sürdüreceğiz." şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Bu da tabii bizim özellikle dünyada geldiğimiz yeri göstermesi bakımından çok çok önemli. Otuz iki kat yüksekliğinde Birleşmiş Milletler binasının tam karşısında, hakikaten mimarisiyle, her yönüyle muhteşem bir eseri ülkemize ve milletimize kazandırmış olduk. Süratle bu inşaatımız da devam ediyor, inşallah bu inşaatımızın bitimiyle birlikte bundan sonra Amerika'daki toplantılarımızı, görüşmelerimizi orada çok daha farklı imkanlarla yapma fırsatını bulmuş olacağız.

Nöbetçi telefon uygulaması ve Konsolosluk Çağrı Merkezi ile günün her anında temsilciliklerimize erişim sağladık. Gezici konsolosluk hizmetlerini yaygınlaştırıyoruz. Yurt dışındaki temsilciliklerimizin, devletimizin itibarına yakışacak binalarda nitelikli hizmet sunmaları için proje, inşaat ve onarım çalışmalarımız sürüyor."

Dışişleri Bakanlığının yeni hizmet binasının projesi tamamlandı
Cumhurbaşkanı Erdoğan, New York Türk Evi'nin inşaatının, bu yaz yüzde 90 seviyesinde tamamlanacağını belirtti.

Dışişleri Bakanlığının yeni hizmet binasının projesinin de tamamlandığını ve inşaatı başlamaya hazır hale getirildiğini aktaran Erdoğan, "Bakanlığımızın uygulamalarına uzaktan erişimi, taşınabilir internet altyapısının iyileştirilmesini, vatandaşlarımızın kullanımı için yapay zeka ile çalışan iletişim imkanlarından yararlanılmasını destekliyoruz." diye konuştu.

Siber saldırılara karşı her anlamda teyakkuzda olmanın ve bu konuda önleyici çalışmalar yapmanın önemini vurgulayan Cumhurbaşkanı Erdoğan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"TÜBİTAK ile ilk milli Kripto ve Belge Yönetim Sistemi'nin uygulamaya konması, bu bakımdan kritik bir adımdır. Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100'üncü yıl dönümü olan 2023'te, aynı zamanda ülkemizin en köklü kurumlarından biri olan Dışişleri Bakanlığının da 500'üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağız. 2023 hedeflerimiz ile 2053 ve 2071 vizyonumuzun gerçeğe dönüşmesinde mesleki birikimleriniz ile sizlerin yapacağı katkılar büyük önem taşıyor.

Ülkemiz artık geçmişin korkuları, eski dönemin alışkanlıklarıyla geleceğini inşa edemez. Siyasetin, ekonominin, iletişimin, insan ilişkilerinin kökten değiştiği bir

iklimde devlet bürokrasinin de değişmesi kaçınılmazdır. Son 18 yılda hayata geçirdiğimiz düzenlemelerle bu anlamda ciddi bir paradigma değişikliğine gitmiş bulunuyoruz. Bürokrasimizin eski hantal, vatandaşa karşı mesafeli, hatta vatandaşa tepeden bakan kibirli tavrına son verdik. Etnik kökeni, siyasi görüşü, dış görünüşü ne olursa olsun, insanlarımızın tamamına sonuna kadar yaklaşma talimatını verdik ve kucağımızı açtık. Siyasette olduğu gibi bürokraside de herkesten iş odaklı, çözüm odaklı, hepsinden önemlisi insan odaklı bir tavır bekliyoruz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan, yaşadığı halkın arasına girmeyen, bulunduğu ülkenin kültürünü öğrenmeyen, kendini resepsiyonlara hapseden bir anlayışın, bugünün dünyasında başarı şansı olmadığını dile getirerek, "Asırlara sari birikimi ile Hariciye Teşkilatımızın, geleneğinden güç alarak geleceği kucaklayacağına inanıyorum." ifadesini kullandı.

Büyükelçilerden görevlerini yaparken büyük bir milletin, köklü bir medeniyetin temsilcisi olduklarını asla unutmamalarını isteyen Erdoğan, "Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bu sorumluluğu hakkıyla taşıyacağınızı, ülkemizin ve milletimizin gururu olacağınızı biliyorum." dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasını, "Her birinize zorlu ancak heyecan verici görevinizde Rabb'imden muvaffakiyetler diliyorum." sözleriyle tamamladı.

CHP lideri Kılıçdaroğlu: Bu istifa Cumhuriyet tarihimizde ilk

CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, Bakan Albayrak'ın 'istifa' paylaşımıyla ilgili yaptığı açıklamada, "Bu şekilde istifa Cumhuriyet tarihimizde ilk. Devlet kriziyle karşı karşıyayız, istifa eden hangi gerekçeyle istifa ettiğini söylemiyor. İstifayla ilgili bir açıklama da yapılmıyor." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu ve beraberindeki heyetle görüşmesinin ardından, Berat Albayrak'ın 'istifa' kararını değerlendirdi.

Bu şekilde bir istifanın Cumhuriyet tarihinde ilk olduğunu belirten Kılıçdaroğlu, "Devlet kriziyle karşı karşıyayız, istifa eden hangi gerekçeyle istifa ettiğini söylemiyor. İstifayla ilgili bir açıklama da yapılmıyor." dedi.

Türkiye'nin ekonomik krizin eğiğinde olduğunu ve bunun nasıl çözüleceğini, 2018 yılı Mayıs ayında İstanbul'da düzenlediği toplantıda 13 madde halinde aktardığı hatırlatan Kılıçdaroğlu, "Herhangi bir eleştiride de bulunmadım." diye konuştu.

2020'nin Mayıs ayında ise olayın krizden çıkıp buhrana döndüğüne dikkat çeken Kılıçdaroğlu, yine hiçbir eleştiri yapmadan çözüm önerilerini sıraladığını kaydetti.

Bu önerilerin dikkate alınmadığı gibi kendilerinin niye öneride bulunduğu sorgulandığını vurgulayan Kılıçdaroğlu, “Cumhurbaşkanı 2015’te yaptığı bir açıklamada ‘benim derdim bir A.Ş. nasıl yönetiliyorsa Türkiye öyle yönetilmelidir’ demişti. Sormak istiyorum, Türkiye Cumhuriyeti bir A.Ş.’midir? Bir aile şirketi tarafından mı yönetiliyor?” ifadelerini kullandı.

Kılıçdaroğlu, “Berat Bey istifa etmiş, niye istifa etti? Neden sorumluluğu yok, onu da Sayın Erdoğan söylüyor. ‘Ekonominin sorumlusu benim’ diyor. Şu anda devletin başında o var. Eğer bir kriz varsa, krizi yönetmesi gerekenler krizi yönetemiyorlar. Basit bir krizi yönetemeyenler devleti yönetiyorlar, akıl alacak şey değil.” dedi.

Türkiye’nin yönetilemediğini savunan Kemal Kılıçdaroğlu, “Üzülüyorum, siyaset ve ekonomi açısından üzülüyorum, insanlarımız ve gelecek açısından üzülüyorum. Bunları aşmak zorundayız, birlikte aşacağız. Bu ülkeye, huzur, demokrasi gelene kadar mücadelemizi yapacağız.” şeklinde konuştu.

Merkez Bankası Başkanlığına yapılan atamayı da değerlendiren Kılıçdaroğlu şunları söyledi:

“Merkez Bankası bağımsız bir kurum değil ki. Bir aile şirketinde liyakata bakmadan istediğiniz kişiyi görevlendirirsiniz. Biz ıslarla devlet yönetiminde, liyakat ve birikimin esas olduğunu söylüyoruz. Merkez Bankası’nın başına politikacı getirirseniz itibarı olmaz. Yeni başkan, bankacılık konusunda ne yapmış bilmiyorum. Bildiğim kadarıyla ATM’den para çeker, havale gönderir, bankacılıkla ilişkisi budur. Merkez Bankası gibi uluslararası saygınlığı olan bir kuruma, işi iyi bilen, dünyada ve Türkiye’de bilinen, bu işten anlayan birisini getirmeniz gerekiyor.”

Karamollaoğlu: Politikalarda ciddi bir değişiklik meydana gelebilir

Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu ise bu istifanın ardından hükümet politikalarında ciddi bir değişme olma ihtimalinin çok yüksek olduğunu söyledi. Artık bundan sonra politikaların oluşmasında Berat Albayrak’ın etkisinin olmayacağını bildiren Karamollaoğlu, “Bundan önce ne kadar vardı onu bilmiyorum. Hakikaten bugüne kadar uygulanan ekonomik politikalar, Türkiye’yi perişan hale getirdi. Bunda Sayın Albayrak’ın katkısı ne kadardı bilmiyorum. Yeni bir dönem başlıyor gibi erken seçim vesilesi diye düşünmem. Ancak politikalarda çok ciddi değişiklik meydana gelebilir diye bir ümidim var.” dedi.

Aliyev: Bu anlaşma bizim şanlı zaferimizdir

Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya arasında imzalanan anlaşmanın Ermenistan'ın askeri yenilgisi anlamına geldiğini söyledi.

Aliyev, ulusa sesleniş konuşması yaparak Azerbaycan ile Ermenistan arasında bu gece 00:00'dan (TSİ) itibaren başlayan ateşkesi değerlendirdi.

"Bugün Ermenistan ve Azerbaycan arasındaki Dağlık Karabağ sorununa son verildi" diyen Aliyev, üçlü anlaşmanın sorunun çözümü konusunda "son nokta" olacağını belirtti.

Aliyev, anlaşmaya göre askeri operasyonların durduğunu, Azerbaycan ve Ermenistan'ın kontrol ettikleri pozisyonlarda kalacağını belirtti.

Ermenistan'ın işgali altındaki Ağdam ilinin 20 Kasım'a kadar geri verileceğini bildiren Aliyev, Kelbecer'in 15 Kasım, Laçın'ın ise 1 Aralık'a kadar Azerbaycan'a teslim edileceğini duyurdu.

Aliyev, Dağlık Karabağ'da temas hattında ve Laçın koridorunda Rus barış gücünden hafif silahlı 1960 asker ile 90 zırhlı personel aracının konuşlanacağını belirterek, Rus barış gücünün, Ermenistan ordusunun geri çekilmesine bağlı olarak bölgede yerleşeceğini bildirdi.

Rus barış gücünün burada kalış süresinin 5 yıl olacağını bildiren Aliyev, taraflar 6 ay öncesinden itiraz etmezlerse sürenin 5 yıl otomatik olarak uzatılacağı bilgisini verdi.

Aliyev, tarafların ateşkese uymasını denetlemek amacıyla bir mekanizmanın oluşturulacağını, gelecek 3 yılda Dağlık Karabağ'la Ermenistan'ı bağlayan yeni yolun yapılmasının öngörüldüğünü belirtti.

Göçmenlerin evlerine döneceğini, esirlerin ve cesetlerin değiştirileceğini ifade eden Aliyev, bölgedeki tüm ekonomik bağlantıların ve ulaştırma bağlantılarının yeniden kurulacağını, Azerbaycan'ın batı illeri ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki ulaşım koridorunun da açılacağını kaydetti.

Aliyev, anlaşmanın tarihi önem taşıdığını vurgulayarak, "Video konferans yöntemiyle üç devlet başkanı birlikte imzalamalıydık. Fakat son anda Ermenistan Başbakanı imtina etti. Bunu anlayışla karşılayabiliriz çünkü bu anlaşma Ermenistan'ın askeri yenilgisi anlamına gelmektedir. Paşinyan bu anlaşmayı kameralardan uzak bir yerde, korkakça imzalayacak. Kendi isteğiyle imzalamıyor. Demir yumruğumuz sayesinde imzalıyor. Bu anlaşma bizim şanlı zaferimizdir." dedi.

Anlaştılar: Ermenistan, Dağlık Karabağ'dan çekiliyor

Anlaşmanın imzalanmasında Azerbaycan ordusunun son günlerde elde ettiği askeri başarıların büyük rolü olduğunu belirten Aliyev, "27 Eylül'den bugüne kadar 300 civarında yerleşim biriminin kurtarılması Ermenistan ordusunun belini kırdı. Paşinyan bu anlaşmaya imza atmak zorunda kaldı. Fakat çok miskin ve acınacak bir durumda. Ben ise büyük gurur ve sevinçle imzamı attım. Çünkü bu anlaşma, uzun yıllar süren işgale son veriyor." ifadelerini kullandı.

Aliyev elde edilen başarılar nedeniyle işgalden kurtarılan bölgelerin sakinlerini ve tüm Azerbaycan halkını kutladı.

Tüm şehitlerin ve Hocalı kurbanlarının intikamının fazlasıyla alındığını vurgulayan Aliyev, tüm dünyanın Azerbaycan halkının yenilmez ve demir iradeye sahip bir halk olduğunu gördüğünü belirtti.

"Türkiye resmen bu çatışmanın gelecek çözümünde ve ateşkese uyulma işinde rol alacaktır"

Aliyev, Ermenistan'ın anlaşmayı iyi niyetle değil mecburen imzaladığını, imzalamazlarsa Azerbaycan'ın operasyonlarını sürdüreceğini bildiklerini ifade ederek "Burada yeni denetim mekanizması uygulanacak. Anlaşmanın 5. maddesinde, tarafların ateşkese uyması denetiminin verimliliğinin artırılması amacıyla barış gücü merkezi oluşturulacağı yazılıyor. Bu merkezde Rus ve Türk askerleri faaliyet gösterecek. Türkiye resmen bu çatışmanın gelecek çözümünde ve ateşkese uyulma işinde rol alacaktır. Kardeşim Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı

10.11.2020

Vladimir Putin'in çabalarını takdir ediyorum. Çünkü onlar bu 45 gün boyunca sorun barış yoluyla çözülsün diye büyük çaba harcadı. Çatışmaların bitmesinde bu iki lider olumlu rol aldı. Bu aynı zamanda bölgedeki iş birliği formatını da büyük ölçüde belirliyor. Çünkü Türkiye ve Rusya arasındaki ilişkiler üst düzeydedir. Her iki ülke bizim dost ve komşu ülkelerimizdir. " şeklinde konuştu.

Nahçıvan'a kara ulaşım ağının temin edilmesi konusunun kendisinin ısrarı üzerine anlaşmaya alındığını bildiren Aliyev, "Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ni Azerbaycan'ın esas hissesiyle kara yoluyla birleştirmek yönünde tarihi adım atıldı." dedi.

Aliyev, konuşmasını şöyle tamamladı:

"Bu anlaşmada Dağlık Karabağ'ın statüsü konusunda bir kelime bile yok. Peki nerede Ermenistan'ın talepleri. Dağlık Karabağ'a bağımsızlık verilsin diyorlardı. Onlara özerklik teklif ettiğimde kabul etmediler. Peki ne oldu Paşinyan? Herhangi bir statü söz konusu değil. Ben Cumhurbaşkanı olduğum sürece de olmayacak. Bu anlaşma ile büyük siyasi zafer elde ettik. Bu siyasi zaferimiz için askeri zaferimiz önemli rol oynadı. Ordumuzla gurur duyuyoruz. Bu tarihi anlaşmaya imza attığım için mutluyum. Kendi vatanımıza, Karabağ'ımıza, Karabağ'ın tacı olan Şuşa'ya döndüğümüz için mutluyum. Ebediyen yaşayacağız bu topraklarda. Bundan sonra hiç kimse bizi o topraklardan çıkaramaz. Büyük gururla diyoruz ki Fuzuli bizimdir, Cebail bizimdir, Zengilan bizimdir, Gubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Laçın bizimdir, Kelbecer bizimdir, Şuşa bizimdir, Karabağ bizimdir. Karabağ Azerbaycan'dır. Yaşasın Azerbaycan halkı"

Paşinyan: Bildiriyi imzalamaktan başka şansım yoktu

Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, sahadaki askeri durum nedeniyle Dağlık Karabağ'da işgali sonlandıran bildiriyi imzalamaktan başka şansının olmadığını söyledi.

10.11.2020

Paşinyan, Ermenistan'ın işgal ettiği Dağlık Karabağ'da Azerbaycan karşısında yenilgiyi kabul etmesinin ardından Facebook üzerinden canlı yayında açıklamalarda bulundu.

Ermenistan'da halkın kendisini protesto etmesini yorumlayan Paşinyan, "Halkı isyana sevk eden herkes adalet önüne çıkartılacak." diye konuştu.

Durumun "istikrara kavuşmasının ardından" bazı bilgileri kamuoyuyla paylaşacağını ifade eden Paşinyan, "Aldığım karar, derinlemesine analizlere ve askeri duruma ilişkin bilgi sahibi kişilerin değerlendirmeleri temelinde alındı. Bildiriyi imzalamaktan başka şansım yoktu." dedi.

Öte yandan, başta başkent Erivan olmak üzere Ermenistan'da Paşinyan aleyhindeki protestolar devam ederken daha önce hükümet binasına giren protestocular, parlamento binasına da girerek Paşinyan aleyhinde sloganlar attı.

Parlamento kürsüsüne çıkan bazı protestocular, Karabağ'daki çatışmaların devam etmesi çağrısında bulundu.

Alaattin AKTAŞ

Güven!

✓ ***Ekonomik anlamda dayak yiye yiye aslında neye ihtiyacımız olduğunu anladık. Demek ki temel sorunumuz güvenmiş.***

✓ ***Kurda dün yaşanan hızlı geri çekilme Merkez Bankası'nın elini çok rahatlattı ve zaten kredisi olan Ağbal'a zaman kazandırdı.***

Temel sorunumuzun ne olduğunu ekonomik anlamda bayağı bir dayak yedikten sonra öğrendik. Aslında bunu biliyorduk da, görmemiz uzun sürdü diyelim.

Güveni tesis etmemiz gerekiyormuş, değil mi...

Aslında ortadaki tablo, ekonomik göstergelerin alt üst olmasına, özellikle de paramızın hızla değer yitirmesine yol açacak bir tablo.

Bakar mısınız; önce Merkez Bankası Başkanı görevden alınıyor, ertesi günün akşamı Hazine ve Maliye Bakanı istifa edip görevini bıraktığını açıklıyor.

Normalde böyle bir durumda Türk parasının rekor bir değer kaybına uğraması beklenirken tersi oluyor ve TL tahminlerin ötesinde değer kazanıyor.

Bu değer artışı öyle böyle değil; Merkez Bankası herhalde faizi 7-8 puan artırsa belki bu kadar etkili olabilirdi.

“Gelenlere çok güven duyulduğu için böyle oluyor” demek eksik kalır, çünkü bu satırların yazıldığı saat itibarıyla henüz ne Berat Albayrak'ın istifasının kabul edildiğine ilişkin bir açıklama yapılmıştı, ne de yeni atamaya ilişkin...

Ama piyasalar bu istifayı çoktan kabul etti ve benimsedi bile... Türk Lirası birkaç saat içinde pek alışık olunmayan bir biçimde değer kazandı.

Dedik ya, çok önemli iki makamdan biri istifa ile diğeri görevden alma ile boşalıyor; Maliye'ye henüz kimin atanacağı bile belli değil, ne var ki piyasalar coşmuş gidiyor.

MERKEZ BANKASI RAHATLADI

Naci Ağbal'ın başkanlığa atanması ve dün sabah yapılan açıklama piyasalar tarafından olumlu bulunmuş ve Ağbal'ın şahsında zaten Merkez Bankası'na bir kredi açılmıştı. Ağbal yaptığı yazılı açıklamada "19 Kasım'daki Para Politikası Kurulu toplantısına kadar mevcut durum ve beklentiler gözden geçirilip gelişmeler de yakından takip edilerek oluşacak veri ve değerlendirmeler ışığında gerekli politika kararları alınacaktır" diyordu. Başka hangi görüşler vardı Ağbal'ın açıklamasında:

"Para politikasında, şeffaflık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ilkeleri çerçevesinde iletişim güçlendirilecektir."

İşte başkanlığa bu açıklamayla ve tabii ki daha öncesinde gerçekleştirdiği bir dizi temasla giriş yapan Ağbal'ın eli Maliye Bakanı Albayrak'ın istifası ve sonrasında yaşanan TL'deki hızlı değerlenmeyle iyice güçlendi.

Naci Ağbal'ın dünkü açıklamasından 19 Kasım'a kadar faizde herhangi bir operasyonunun düşünülmediği anlamı zaten çıkıyor. Kaldı ki böyle giderse 19 Kasım'da çok yüklü bir artırıma bile ihtiyaç kalmayabilir.

Faizde 2018'deki sadeleşmeye dönülse ve politika faizi yine gerçekten politika faizi olsa, şimdi yüzde 10.25 düzeyinde bulunan işlevsiz bu faiz örneğin 3 puan, 4 puan artırılsa bile halen bugünkü fiili faiz olan ortalama fonlama maliyetine ulaşamayacak ya da ancak ulaşılacak. Faiz fiilen pek artmayacak ama adı konulacak ve dünkü açıklamada vurgulanan şeffaflık ve öngörülebilirlik gerçekleşmiş olacak.

"GÜVEN KALMADI FAİZ VERELİM!"

Bu zamana kadar uyguladığımız politika buydu...

Türkiye ekonomisine, yönetimine güven duymayanı yüksek faizle cezbetmeye çalışmak...

Bunda zaman zaman başarılı olduk ama ağır bedeller ödeme pahasına.

Yüksek faizden, o yüksek faizin yükünden bir türlü kurtulamadık.

Şimdi kurtulabilecek miyiz, öyle birkaç günün gelişmesine bakarak yargıda bulunmak pek doğru değil.

Ama şu bir iki günde yaşananlar temel sorunumuzun ne olduğu somut olarak ortaya

10.11.2020

koydu.

Güven sağlarsak, bunu uzun soluklu hale getirebilirsek, o hiç sevmediğimiz faizi de düşürürüz, buna rağmen yabancı yatırımcı da çekeriz, oluk oluk döviz akmasa da dün olduğu gibi döviz de bir çırpıda geriletebiliriz.

Yeter ki dün sağladığımız güveni biraz olsun kalıcı hale getirebilelim ve yanlış tercihlerle yeniden yok etmeyelim.

Nasıl piyasada bir günde böylesine bir güven oluşmuşsa, biliyoruz ki aynı hızla geri de gidilebilir.

Abdulkadir Selvi

Biden'la yaşamı öğrenmeliyiz

10 Kasım 2020

“Amerika demokrasi ihraç ede ede kendisine kalmamış” esprisi Amerikan seçimleriyle ilgili en çok beğenilenler arasındaydı.

Görünen o ki tarihinin en büyük kutuplaşmalarından birini yaşayan ABD'nin espiye dayanacak hali kalmamış.

Bazı yorumcular, bunu ABD'nin dünya liderliğini kaybetme sürecinin bir belirtisi olarak görüyor.

Ancak Türk-Amerikan ilişkilerinin espiye gelir yanı yok.

Çünkü ABD ile aramızda kriz çıkarmaya aday önemli başlıklar var.

Amerikan Başkanlığı'na seçilen **Joe Biden**, Türkiye konusunda en donanımlı isimlerden birisi. Senatörlüğü ve başkan yardımcılığı döneminde Türkiye'yi ziyaret etmişti. 15 Temmuz'dan sonra gecikmeli ziyareti için özür dilemişti. Ancak adaylığı sürecinde Türkiye'ye yönelik tepki çeken açıklamalara imza atmıştı.

Erdoğan'ı darbe ile değil, seçimle tasfiye etmekten söz etmişti. Bu sözleri 15 Temmuz'da başaramadığını seçimler yoluyla tamamlama yorumlarına neden olmuştu. **Erdoğan**'a karşı muhalefete destek verilmesi gerektiği yönündeki sözleri ise içişlerimize müdahale olarak görülmüştü. O gün muhalefet **Biden**'a, “**Sen ne hakla Türkiye'nin içişlerine karışyorsun? Sen hangi sıfatla muhalefete rol biçiyorsun?**” demedi. Tam aksine, **Biden**'ın kazandığı ortaya çıkınca dünyada ilk kutlayanlardan biri CHP Genel Başkanı **Kılıçdaroğlu** oldu. Bu Amerikan halkının iradesine saygı olarak görülebilir. **Kılıçdaroğlu**'nun tavrı, **Trump**'tan kurtuldu, **Biden**'ın gelişine sevindi diye yorumlanabilir. Hiç itirazım yok. **Biden**'ın Türkiye'deki muhalefeti destekleme açıklamaları hafızalarda tazeliğini korurken, bunun bir iletişim hatası olduğunu iddia edenlerden de değilim. Varsın olsun. Arzular şelale durumu.

BU NE YAMAN ÇELİŞKİ

Milli iradeyi önemseyen birisi olarak, Amerikan halkının iradesine saygı gösteren **Kılıçdaroğlu**'nun Türk milletinin iradesine de aynı oranda saygı göstermesi gerekirdi. Demokratik yoldan seçimlere giren bir lider olarak **Kılıçdaroğlu**'nun Türk milletinin sandıkta verdiği karara saygısız olduğunu iddia etmiyorum. **Kılıçdaroğlu** ile belli bir hukuku olan birisi olarak şunu söylemek istiyorum: 24 Haziran 2018 seçimleri oldu. **Erdoğan**, CHP'nin çıkardığı aday olan **Muharrem İnce**'yle, **Meral Akşener**'le, **Selahattin Demirtaş**'la, **Temel Karamollaoğlu** ve **Doğu Perinçek**'le yarıştı. Sonunda 26 milyon oy alarak Cumhurbaşkanı seçildi. Seçimlerden sonra **Kılıçdaroğlu**'nun Türk milletinin sandıkta gösterdiği iradeye saygı göstererek Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ı tebrik etmesi gerekmez miydi? Seçmen iradesine saygı denilince Amerikan seçmenin **Biden**'i seçmesini bile atlamayan CHP Lideri'nin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının iradesine saygı göstermesi beklenirdi. Peki **Kılıçdaroğlu** ne yaptı? **Biden**'i tebrik etme konusunda dünyayı şaşkırtan bir performans gösteren **Kılıçdaroğlu**, **Erdoğan**'ı tebrik etmedi. Peki Amerikan halkının iradesi irade de Türk seçmenin iradesi irade değil mi? Amerikan seçmenin iradesi saygıyı hak ediyor da Türk halkının iradesi saygıyı hak etmiyor mu? Bu durumda bana **Ahmet Kaya** misali “**Bu ne yaman çelişki anne**” demek düşüyor.

BİDEN ZAMANI

SEÇİM dönemindeki açıklamalarının aksine **Joe Biden**, seçim gecesinden bu yana yaptığı açıklamalarla müthiş puan topluyor.

Biden ne zaman ki “**Seçimlerde Demokrat Parti'nin adayıydım. Ama şimdi tüm Amerika'nın başkanı olacağım**” dedi, işte o zaman hem seçimleri hem de gönülleri kazanmış oldu. Bu seçimlerin Amerika açısından en önemli göstergesi, müthiş bir kutuplaşma içine girmeleriydi. Harita bile kırmızı-mavi olarak ikiye ayrıldı. **Biden** işte bunu görmüş olmalı ki seçim gecesinden bu yana birleştirici mesajlar veriyor. Zafer konuşmasında, “**İnsanları ayırmaya değil, birleştirmeye geldim**” sözleriyle puan topladı.

Geçmişte **Erdoğan** aleyhindeki sözleri nedeniyle çok sert eleştirmeme rağmen **Biden**, seçim gecesinden bu yana tüm Amerika'nın başkanı olma yönünde olumlu mesajlar veriyor. Seçimden bu yana sergilediği performansa bakınca **Biden**'in bir devlet adamı kimliği olduğu fark ediliyor.

Aslında **Biden**'in şahsında seçimi Amerikan müesses nizamı kazandı. **Biden**'in şahsında ABD müesses nizamı yeniden inşa edilecek. **Biden**'in ilk iş olarak ABD ile Avrupa ve yine ABD ile NATO arasındaki ilişkileri düzenleme görevini üstlenmesi bunu gösteriyor.

BIDEN'LA İLİŞKİLER

Biden'ın kazanmasıyla birlikte yeni bir dünya düzeninin kurulacağı anlaşılıyor. Daha doğrusu **Trump**'la rafa kaldırılan eski dünya düzeni yeniden kurulmak istenecek.

Türkiye açısından parlak tablolar çizecek durumda

değilim. **Trump** İslamofobikti, **Biden** kadrosu ile Türkiyefobik şeklindeki değerlendirmelere katılmıyorum. **Demirel**'in dediği gibi, Türkiye büyük bir devletin adı demektir. O nedenle karamsar olmak için bir neden görmüyorum. Çünkü en başta Türkiye'nin birikimine ve **Erdoğan**'ın güçlü liderliğine güveniyorum. **Erdoğan** ilk kez bir ABD başkanı ile karşılaşmıyor ki. **Bush**, **Obama** ve **Trump**'tan sonra dördüncü başkanla çalışacak.

Biden dönemiyle birlikte Türk-Amerikan ilişkilerinin yeniden düzenlenmeye ihtiyacı var. Bu süreçte BM Genel Kurul Başkanlığı'nı yürüten **Volkan**

Bozkır'ın **Biden** yönetimi ile Türkiye arasındaki ilişkilerin tesisinde önemli katkı sunacağına inanıyorum.

ABD ile aramızda çok önemli başlıklar var. İlk başta Irak ve Suriye'deki varlığı dikkate alındığında ABD bizim sınır komşumuz. Onun için ne ABD Türkiye'siz olabilir, ne de Türkiye ABD'siz.

Biden yönetimi ile Suriye'deki YPG varlığı, S-400 nedeniyle Türkiye'ye yaptırımlar, Halkbank davası ve FETÖ konusunda sorunlar yaşayacağımız anlaşılıyor. Türkiye ile ABD arasında bundan daha ağır sorunların yaşandığı dönemler oldu. Bunlar aşılmayacak sorunlar değil. Ancak ABD'de yeni bir dönemin başladığı gerçeğinden hareket ederek, yeni bir yol haritası oluşturmaya ihtiyaç var.

Artık 4 yıl **Biden**'la yaşayacağız. **Biden**'la yaşamayı öğrenmeliyiz.

Dışa bağımlı ekonomi dikiş tutmaz

Esfender KORKMAZ

10 Kasım 2020

Ekonomide yaşanan istikrar sorunu, Merkez Bankası başkanının değişmesi ve Hazine ve Maliye Bakanının istifası ile ekonomi yönetimine de yansdı. Ekonominin içinde bulunduğu yapısal ve kronik sorunlar karşısında hiçbir yönetim kısa dönemde işin içinden çıkamaz. Ekonomi yönetimleri panik içine girerse günü kurtarmakta zorlaşır.

Kısa vadede yapılacak tek yol, İMF ile anlaşarak taze döviz girişi sağlamaktır. İMF ile anlaşmanın maliyetleri de var. 2001 krizinde bu maliyetleri yaşadık. Güçlü ekonomiye geçiş programı işçi ve memura, çiftçiye kemer sıktırdı. Eğer bu günkü istikrar sorunu devam ederse ekonomi İMF'nin getireceği kısa dönemli maliyetlerden daha ağır sorunlara gebecektir.

Neden bu duruma geldik? Bunun cevabı siyasideir ve bu cevabı seçmen verecektir.

Ekonomiye gelince... Bu defa geçmiş krizler gibi bir yılda yeniden büyüme sürecine girmemiz mümkün değildir. **Çünkü ekonomi adeta işgal altındadır.**

Üretimin ithal girdiye bağımlı olması, bankaların yüzde 40'tan fazla yabancı sermayeye ait olması, bütçenin artık yol ve köprü müteahhitlerine çalışması, bunlardan birkaçıdır.

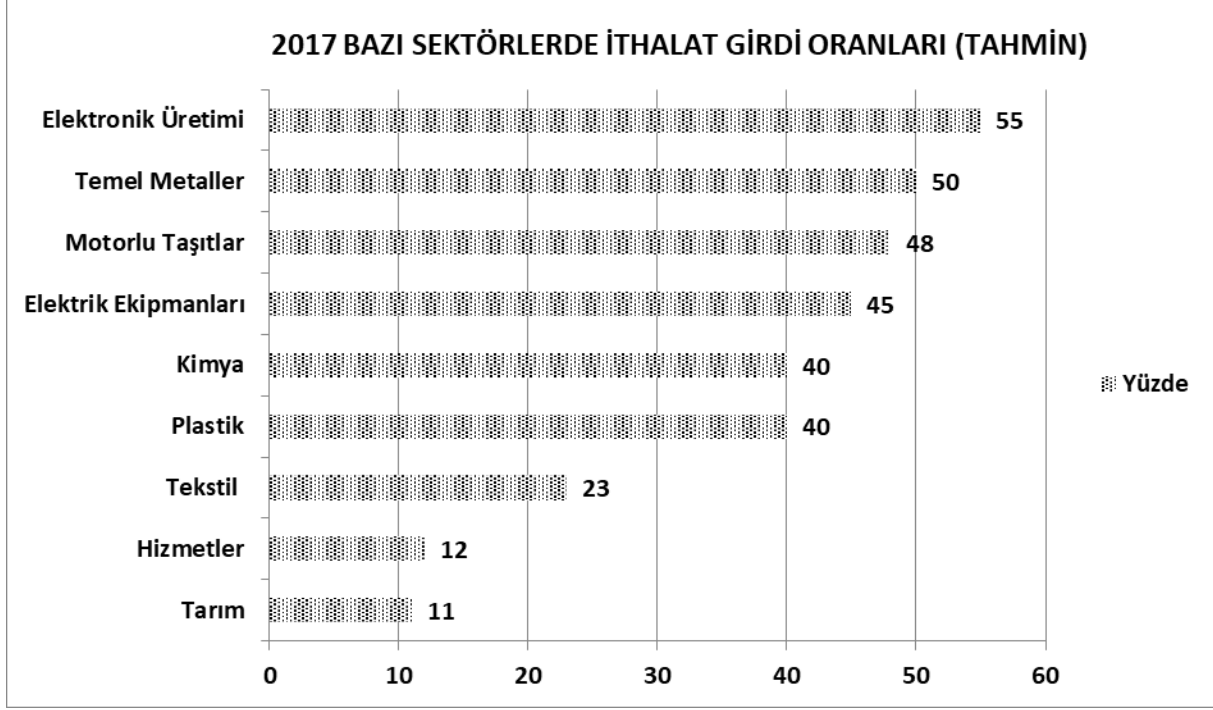
Üretimin ithal girdiye bağımlı olması devam ederse, ekonomi dikiş tutmaz.

Üretimin ithal girdiye bağımlı olması, işsizliği artırdı. Kur artışı enflasyona birebir yansıyor. Bu bağımlılık cari açığa neden oldu. Bu sorunları üretim dışa bağımlı iken çözmeye imkanımız yoktur.

Üretimin dışa bağımlı olmasında en büyük günah ithal girdi payının yüzde 40, yüzde 50 olmasını şehir efsanesi olarak yorumlayan, büyüme varken cari açığın önemi yok diyen iktisatçılarıdır. Gerçekte Merkez Bankasının imalat sanayiinde yapmış olduğu anketler var. Bu anketlerden Türkiye İmalat Sanayii İthalat Yapısı Mart 2010'de imalat sanayii firmaları ile yaptığı anket sonuçlarına göre, imalat sanayisinde **"ithal hammadde ve malzeme kullanımının toplam girdi içindeki payı yüzde 65,1'dir. Toplam üretim maliyeti içindeki payı ise yüzde 54,6'dir."**

Yine Merkez Bankasının "The Evolution of Import Content of Production and Exports in Turkey: 2002-2017" adlı başka bir araştırmasında, 2012 verilerini baz alarak 2017

ithal girdi tahminleri var. Aşağıda grafikte sektörler itibariyle ithal girdi oranları yer alıyor. Bu grafik, imalat sanayiinde yüksek oranda ithal girdi kullanıldığını çok net olarak gösteriyor.

Bu yapı neden oluştu? Merkez Bankası 2003 yılı ve TÜFE bazlı reel kur endeksine göre TL kuru 2015 yılına kadar aşırı değerliydi. TL'nin dövize göre en yüksek değeri 2007 yılındaydı. 2007 yılında reel kur endeks değeri 128 oldu. TL yüzde 28 oranında daha değerliydi. TL'nin değerli olmasının nedeni cari açıktan daha yüksek oranda yabancı sermaye girişi ve bu yolla döviz arzının artması idi. Toplam net yabancı sermaye girişinin yüksek olduğu dönemlerde TL de aşırı değer kazandı.

TL'nin aşırı değer kazanması nedeni ile ithal tüketim malları ve üretimde kullanılan girdiler, yerli üretimden daha ucuza geldi. Bunun için iplik üretim merkezleri olan Gaziantep'teki, Denizli'deki iplik fabrikaları kapatılarak tekstil sektöründe ithal iplik kullanılmaya başlandı. Bunun gibi üretimde ithal aramalı ve hammadde oranı arttı.

Şimdi tersi oldu... Kur şokları yaşıyoruz. TL aşırı değer kaybetti. Ancak ithalata bağımlı yapı değişmedi. Çünkü ekonomi yönetiminin ithal girdileri içeride üretmek gibi bir dertleri yoktur. Güven sorunu da ortaya çıkınca, ithal girdileri kimse içeride üretmeyi göze alamıyor.

Çözümü çok açıktır... Hukuki, demokratik ve siyasi güven ortamı yaratarak yatırımların yolunu açmak gerekir.

İbrahim Kahveci

Boş koltuk kazancı

Dün Türkiye'nin ekonomi yönetim koltuğu boştu. Koltuk resmi olarak tam boşalmamış olsa da aslında orada dün kimse oturmadı.

Ve olan oldu

Dolar/TL kuru çok sert düşüş gösterdi. Borsa ise bankalar eşliğinde adeta bayram etti.

Acaba yönetimsiz ekonomi daha mı iyiydi? Ya da muhalefetin de sıkça dile getirdiği "Ülke yönetilmiyor" tezi mi doğrulanmıştı?

Düşünsenize, bağımsız olması gereken Merkez Bankası Başkanı bir kez daha görevden alınıyor. Ülkenin ekonomiden sorumlu Bakanı aniden istifa ediyor ama piyasalar gayet pozitif...

Bu ilginç bir tablo aslında.

Boş koltuk ile Ülkemiz daha mı kazançlı? **Ülke gerçekten yönetimsizlikten daha mı kötü yönetiliyor?**

***

Piyasalar elbette olumlu düşünceleri de değerlendirecektir. Yeni bir kadro beklentisi bu iyimserliğe örnek verilebilir. İyi ama gece yarısı göreve acilen getirilen yeni Merkez Bankası Başkanı bile faiz için normal takvim olan 19 Kasım'ı bekleyin demedi mi?

Faiz için acil karara gerek yok yani. O zaman TL nasıl cazip olacak ve dövizden TL'ye neden dönecek?

Başkan Ağbal "Her enstürmanı kullanırız" derken bu konuda gerçekten serbest mi? O zaman Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın faiz teorisi ne olacak?

Galiba siyaset böyle bir şey: **Dün dündür, bugün bugündür....**

ERKEN SEÇİM İHTİMALİ

10.11.2020

Bir kaç aydır dile getiriyordum: “AK Parti seçime ekonomi koltuğunda Berat Albayrak varken gitmez” diyordum. Ne zaman seçim olacağını Berat Albayrak’ın koltuğu bırakması ve bıraktırılması ile anlarız diye izah ediyordum.

Ve olay oldu.

Acaba erken seçim gelir mi?

Sanırım piyasalar yine izlenecektir. Ve elbette hiç olmadığı kadar seçime yaklaşmış durumdayız. Düzelmenin kalıcı olup olmayacağını aslında hepimiz biliyoruz.

Mevcut baş düşünce ile bu Ülkede kalıcı iyileşme asla olamaz. Çünkü verimsizlik üzerine kurulu bir düzenimiz var.

Yabancı sermaye çekemiyoruz ve ‘vurgun’ dışında da çekemeyiz. Çünkü ülkemizde temel değerler ortadan kalkmış durumda. Bekleyip göreceğiz...

ABD seçimlerinden sonra Dünya’da daha çok demokrasi rüzgarı esecektir. Bu rüzgar elbette bizi de etkileyecek.

Acaba demokrasiye ne kadar yaklaşabiliriz? Bu da önemli bir detay.

Belki de piyasalar Türkiye’nin yeniden ve mecburen demokrasiye yaklaşma sürecini şimdiden mi satın alıyor?

Kim bilir?

***

Dolaşan söylentilere göre bazı ekonomik verilerden Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın haberi yokmuş. Ve bu nedenle MB Başkanı değişirken, Berat Albayrak’ın istifa süreci yaşanmış.

Bakınız, konu hakkında Sayın Erdoğan’ın açıklamaları nettir: “**Ekonominin patronu benim. ben**” demiştir. Ve kendisinin asıl alanının ekonomi olduğunu söylemiştir.

Bu sözlerden sonra ekonomiden haberi yokmuş söylentisi oldukça vahim bir durumdur.

O vakit gerçekten Ülkenin yönetilmediğini anlamış olmuyor muyuz?

***

Her halükarda şu ana kadar yaşananlar şunu net olarak göstermiştir: **Yönetim koltukları boşaldıkça Ülkemiz daha güzel oluyor.**

Acaba seçmen buna ne diyecek?

İşte onu da yakında görürüz.

10 Kasım 2020, Salı

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Atatürk'ü asla günlük siyasete taşıyıp polemiklerin rüzgârında yıpratmamalıyız

Ölüm yıldönümünde Atatürk'ü minnet, şükran ve hayranlık duyguları içinde yine özleyerek anıyoruz... Atatürk'ten sonraki yıllarda doğan bizler için de, sanki onsuz bir dönem yaşanmamış gibidir. Atatürk'ü kalbimizdeki en saklı yerde hep yaşattık.

Devlet adamı

Ancak şunu da söylemeliyiz. Atatürk sevgisi asla semavi bir inanç sisteminin parçası değildir. O çok yerleşik bir kültürü devam ettiren, sona ermiş bir imparatorluğun yerine bir Cumhuriyet kuran bir devlet adamıdır. Asla tartışılmazların bir parçası ve ilahi söylemlerin konusu değildir.

Siyasete taşımayalım

Bugün bazıları Atatürk'ü günlük siyasetin bir ögesi ve muhalefetin bir aracıymış gibi sunmaya çalışıyorlar. Oysa bu tür davranışlar Atatürk'ün hepimizin gözündeki o yüce konumuna sadece zarar verir. Çünkü Atatürk'ü nasıl birileri günlük siyasete taşımaya çalışıyorlarsa, bazıları da Sultan Abdülhamid'i ya da Yavuz Sultan Selim'i de aynı şekilde değerlendirmeye çalışıyorlar. Bu kargaşada kimin ne demek istediğini anlamak pek mümkün değildir. Ve doğru olan bu ulusun geleceğine katkıda bulunan ve şimdi tarih olmuş büyük isimleri sonsuzluktaki yerlerinde bırakmaktır.

Hedefe ulaştık

Atatürk'ü bir kez daha saygı ile anarken, onun kurduğu Cumhuriyet'in çok ileri düzeylere ulaştığını da söylemeliyiz. Atatürk'ün yaşadığı dönemde hayal olan

10.11.2020

hedefler Őimdi aŐılmıŐtır. ÇaędaŐ uygarlık dűzeyine ulaŐmak ve onu geçmek olarak belirledięi ulusal hedef gerçekteŐmiŐtir. Her geçen gűn Tűrkiye'nin dűnyadaki yeri daha saęlam ve belirgin Őekilde kesinleŐiyor.

Evet... Atatűrk'ű bir kez daha sayęı, sevgi ve Őűkran duyguları içinde anıyoruz.

Onu asla gűnlűk siyasetin bir parçası yapıp polemiklerin rűzgârında yıpranmasına izin vermemeliyiz.